

MÓDSZERTANI HÍRLEVÉL

Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet
Pályázati Igazgatóság
Elemi Rehabilitációs Módszertani Központ

A 490/2020. (XI. 11.) Korm. rendelet a látássérült személyek számára biztosított elemi rehabilitációs szolgáltatásról jogszabály az elemi rehabilitációs szolgáltatással összefüggő módszertani feladatok ellátására, a térítésmentes elemi rehabilitációs szolgáltatás pályázati úton történő támogatásával és a szolgáltatásnyújtás koordinációjával kapcsolatos feladatok ellátására, valamint a Fot. 21/B. §-a szerinti nyilvántartást vezető szervként a Nemzeti Szociálpolitikai Intézet (továbbiakban NSZI) módszertani központját jelölte ki. Az Elemi Rehabilitációs Módszertani Központ (továbbiakban ERMK) a jogszabály hatályba lépésével 2021. január 1-én alakult meg az NSZI keretein belül.

Az ERMK alapvető céljai a hazai elemi rehabilitációs szolgáltatás biztosítása érdekében:

- az egyes ellátási területeken működő állami és civil elemi rehabilitációs szolgáltatók munkájának összehangolása, hálózatba szervezése, egységes, magas szakmai színvonal biztosítása;
- folyamatos, kölcsönös párbeszéd folytatása az illetékes szaktárcával, és az elemi rehabilitációs szolgáltatás komplex rendszerbe való beillesztésének elősegítése;
- a szakmai folyamatok változásaira való reagálás, a szakemberek továbbképzésének megszervezése, a szakmai munka, módszertan folyamatos megújításának elősegítése és minőségbiztosítási eljárások kidolgozása.

Az alábbiakban az ERMK a 490/2020. (XI. 11.) Korm. rendelet 22. §-ában rögzített feladatainak 2022. évre vonatkozó tervei következnek.

1. AZ EGYES ELLÁTÁSI TERÜLETEKEN MŰKÖDŐ ELEMI REHABILITÁCIÓS KÖZPONTOK MUNKÁJÁNAK ÖSSZEHANGOLÁSA ÉS HÁLÓZATBA SZERVEZÉSE

Az elemi rehabilitációs központok hálózatba történő szervezése és működtetése olyan szakmai fórumok kialakulását eredményezi, melyeken meg lehet vitatni a szakmai tapasztalatokat, a felmerülő kérdésekre, problémákra válaszolhatunk, és meg tudjuk határozni a közös együttműködés alapjait.

- 2022-ben az elemi rehabilitációs szolgáltatások számára három szolgáltatói fórum megszervezését tervezzük személyes jelenlét formájában. A szolgáltatói fórum az ERMK munkájának ismertetésére, szakmai kéréseinek megosztására és a felmerülő kérdésekre, problémákra való válaszadásra nyújt lehetőséget.
- Tovább folytatjuk a szolgáltatások munkatársai számára – munkakörük szerinti csoportosítás alapján – a szakmacsoportok rendszeres időközönként zajló szervezését: egyrészt a központok szakmai munkájának összehangolása, másrészt a jó gyakorlatok megosztása, illetve a felmerülő szakmai kérdések megválaszolása érdekében. Az alábbi munkacsoportok kezdték el és folytatják 2022-ben is a működésüket:
 - Szociális munkacsoport
 - Mentálhigiénés munkacsoport
 - Funkcionális látásvizsgálat és látástréning munkacsoport
 - Speciális célcsoport munkacsoport
 - Tájékozódás-közlekedés, mindennapos tevékenységek és tapintható írás-olvasás munkacsoport
 - Informatika munkacsoport
- A szupervízió folytatására 2022 első félévében is lesz lehetőség. Négy szakmacsoport tagjai vehetik igénybe havonként egy-egy alkalommal: a gyógypedagógusok két csoportban, a mentálhigiénés és szociális szakemberek pedig egy-egy csoportban.
- A szakmai vezetői fórum is folytatja tovább a működését. A havonta megtartott vezetői fórumon mindazon felvetések megbeszélése, kibontása valósulhat meg, melyek az egységes szolgáltatásnyújtás kialakítását alapozzák meg.
- A szakmai kollégium, mely az ERMK javaslattevő, véleményező és tanácsadó testülete, 2022-ben először február folyamán ül majd össze, és az év második felében kerül majd sor a következő találkozóra.
- Lehetőséget biztosítunk arra, hogy az elemi rehabilitációs szolgáltatások vezetői a menedzseri feladataik támogatása céljából részt vehessenek vezetői hatékonyságfejlesztő tréningen. A tréning különösen azok számára nyújthat majd segítséget, akik nemrég kerültek vezetői pozícióba.

2. AZ EGYSÉGES SZOLGÁLTATÁSNYÚJTÁS BIZTOSÍTÁSA

- A Kézikönyv összeállításának célja, hogy a szervezetek az érintett fogyatékos személyek számára egységes és magas színvonalú szolgáltatást biztosítsanak: célunk, hogy a látássérült személyek által, az ország bármely pontján igénybe vett szolgáltatás nyújtását ugyanazok az alapelvek határozzák meg, és a szolgáltatás folyamata – az igénylésétől a lezárásáig – egységes legyen. Az ERMK munkatársai által összeállítandó Kézikönyv tervezete elkészült, 2022 végére tervezzük a befejezését.
- A különböző szakmai előírások a szervezetek munkatársai számára egységes eligazodást nyújtanak az egyes szolgáltatási elemek biztosítása során. Az előírások összeállítását 2022-ben tovább folytatjuk, terveink szerint a következőkkel: a funkcionális látásvizsgálat és rehabilitációs felmérés, valamint a rehabilitációs intervencióra szakmai előírás kidolgozása. 2022 januárjában elkészült az önkéntes tevékenységre vonatkozó szakmai ajánlás.
- Az egységes szolgáltatásnyújtás biztosításának egyik fontos eleme a különböző tájékoztatók és utasítások alkalmazása, amelyek 2022-ben is folyamatosan készülnek az aktuális helyzetnek megfelelően.
- Az Etikai Kódex azokat az alapelveket és etikai normákat tartalmazza, amelyek elengedhetetlenek a pályázati úton támogatott, a 490/2020. (XI. 11.) Korm. rendelet hatálya alá tartozó elemi rehabilitációs szolgáltatásoknál dolgozó és szolgáltatást nyújtó szakemberek kompetens és felelősségteljes munkavégzéséhez. Az Etikai Kódex elkészült, és a szakmai vezetők kiegészítése után a szakmai kollégium újbóli felülvizsgálatára vár.

3. A SZOLGÁLTATÁST NYÚJTÓ SZAKEMBEREK SZÁMÁRA TOVÁBBKÉPZÉSEK SZERVEZÉSE

Az ERMK az NSZI Képzési Igazgatóságával együttműködve folyamatosan tud képzéseket biztosítani a szakemberek számára, 2022-ben az alábbi minősítési eljárásokat és képzéseket indítja el:

- 2022 feladata az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Karral való egyeztetés a tájékoztató-közlekedés és a funkcionális látásvizsgálat tankönyvvel kapcsolatban. Ez utóbbihoz képzést is szeretnénk kapcsolni, az engedélyek tisztázása után.
- Tájékoztató-közlekedés tanítás halmozottan sérült és intellektuális képességzavarral élő személyek számára című tankönyv összeállítása elindult.
- A halmozottan sérült személyek elemi rehabilitációja képzését újra ki kell dolgozni. Szociális akkreditációval rendelkező képzéseket tervezünk siketvak, halmozottan sérült és agyi eredetű látássérült személyek ellátására vonatkozóan.
- 2022 első felére tervezzük a klienskoordinációra vonatkozó képzés, második felére pedig egy, a foglalkozási rehabilitációhoz kapcsolódó képzés kidolgozását és szociális akkreditációját.

4. MINŐSÉGBIZTOSÍTÁSI ELJÁRÁSOK KIDOLGOZÁSA

A minőségirányítási eljárások kidolgozása segít abban, hogy az elemi rehabilitációs szolgáltatások számára megfogalmazott elvárások és azok teljesítése szükséges feltételként jelenjen meg a kívánt eredmények elérése érdekében. A szolgáltatást támogató irányelvek, standardok és utasítások megalkotása az elemi rehabilitációs tevékenység minőségét fejleszti: ezek elkészítését az ún. szakértői munkacsoportokkal egyeztetve határozzuk meg.

A minőségbiztosítási eljárások részeként az ERMK az elemi rehabilitációs szolgáltatások működését meghatározó Kézikönyvet és annak mellékleteit állítja össze 2022 év végére.

5. AZ ELEMİ REHABILITÁCIÓS SZOLGÁLTATÁS DOKUMENTÁCIÓS RENDJÉNEK KIDOLGOZÁSA

A dokumentációs rend kidolgozása elindult, sok szakmai anyag már elkészült. 2022-ben tovább folytatjuk a dokumentációs rend minél teljesebbé tételét.

6. TÁMOGATÓ IRÁNYELVEK, STANDARDOK KÉSZÍTÉSE

Ez a pont átfedést mutat az egységes szolgáltatásnyújtás biztosításánál szereplő tartalommal (lásd 2. pont): szakmai előírások, Kézikönyv és tájékoztatók, utasítások.

Az elemi rehabilitációs szolgáltatások eredményessége hosszú távon csak úgy biztosítható, ha a szolgáltatások színvonalát a szolgáltatást igénybe vevők szükségleteinek megfelelő minőség, valamint ennek folyamatos javítása garantálja, és ezt, egyebek között az irányelvek, szakmai standardok készítése teremti meg.

7. AZ ELEMİ REHABILITÁCIÓS SZOLGÁLTATÁS NYÚJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES SZEMÉLYI, TÁRGYI ÉS SZAKMAI FELTÉTELEK BETARTÁSÁNAK ÉVENKÉNTI ELLENŐRZÉSE

Az ERMK kiemelt feladata a jogszabályok szerinti előírások betartatása a szolgáltatókkal, a megfelelő színvonalú szakmai munka, valamint a személyi és tárgyi feltételek ellenőrzése. Az egységes módszertan kialakítása az egyes szolgáltatások ellenőrzését és összevetését is elősegíti. Az ERMK a szolgáltatókat véleményük figyelembe vételével szakmai ajánlásokkal, a dokumentációt és az ellenőrzést is elősegítő adatlapok kidolgozásával támogatja.

2022-ben összeállítjuk a monitori protokollt, és lebonyolítjuk a kötelező ellenőrzéseket az egyes szolgáltatóknál.

8. TANÁCSADÁS ÉS INFORMÁCIÓNYÚJTÁS BIZTOSÍTÁSA A KOMPLEX REHABILITÁCIÓ TERÜLETÉRŐL

Az ERMK tanácsadása több területre is kiterjed, az alábbi módon:

- az elemi rehabilitációs szolgáltatás népszerűsítése,
- a komplex rehabilitáció egyes szakterületeinek képviselői számára információnyújtás, érzékenyítő programok kidolgozása,
- a komplex rehabilitáció részterületeinek harmonizálása, a kliensút támogatása a folyamatban, az egyes szolgáltatók elérésének segítése (egészségügy – elemi rehabilitáció – foglalkozási rehabilitáció).

9. NYILVÁNTARTÁS VEZETÉSE A FOT. 21/B. §-ÁBAN FOGLALTAK ALAPJÁN

Az ERMK feladata online nyilvántartás létrehozása, üzemeltetése, melynek adatait az egyes szolgáltatók biztosítják. Ebben a nyilvántartásban rögzíthetők az igénybe vett szolgáltatási órák, amely adatokból mind a finanszírozás, mind pedig a látássérült személy útja nyomon követhető. Az ERMK az adatszolgáltatást statisztikai célból kutatásokhoz, illetve a szolgáltatásfejlesztéshez is fel tudja használni. Ennek érdekében az ELSER nyilvántartó rendszer elkészült, és folyamatban van a mobilos aláírás applikáció kialakítása, valamint néhány felhasználóbarát átalakítás is.

10. KÉPZÉSEK KIDOLGOZÁSA A HALMOZOTTAN SÉRÜLT ÉS A SIKETVAK IGÉNYBEVEVŐK SZÁMÁRA NYÚJTOTT SZOLGÁLTATÁS VONATKOZÁSÁBAN

2022-ben a SVOE bevonásával a siketvak személyek, illetve a halmozottan sérült személyek elemi rehabilitációjára vonatkozó képzés kidolgozására kerül sor.

11. EGYÜTTMŰKÖDÉS A HAZAI FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEKKEL AZ ORVOS- ÉS EGÉSZSÉGTUDOMÁNYI KUTATÁSOKKAL, A KOMPLEX ORVOSI DIAGNOSZTIKAI ESZKÖZÖK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK, FEJLESZTÉSEK MEGISMERÉSE ÉRDEKÉBEN

Az ERMK az idei évben tovább bővíti szakmai kapcsolatrendszerét és tervezi a nemzetközi partnerekkel való kapcsolatfelvételt is.